

"RÆVESTREGER"

komedie af larry gelbart
aarhus teater store scene kl. 20

Den levende myndighed

Om Erno Müllers 40 rige år i to landsdelsscenebyer.

Af Hans Andersen

Teater er intet uden skuespillere. Alt andet kan undværes, også digtere, dekorationsmalere og direktører. Så længe, der er et menneske, der river sin frakke itu, klitrer en las på flængen, besmører sit ansigt og ud af hjerte og fantasi henter nogle ord, der har liv fælles med de tilskuere, der er stimlet sammen.

Det kan være svært altid at fastholde skuespillerens centrale rolle, virkelig at være sig den bevidst, især i tider, da budskaber og bureaukrati vælter sig ind. Og det skal da ikke skjules, at teater også er alle de andre, at en landsdelsscene også er de teknokrater, rådsherrer og Arteideologer, som bærer kæder over deres parketblå aftentøj, og som på sølvbakker kommer med de checks, der er fornødne, mere end de selvgjorte replikker. Men teater er intet uden skuespillere.

I aften husker vi det. Det er *Erno Müllers* 40 års jubilæumsforestilling som skuespiller, og hver eneste gang vi har set ham, om rollen var lille eller stor, vidste vi, at teater bliver det, når en skuespiller kommer på scenen.

Det kunne være ørkesløst og fortænt, vi kunne sygne hen i det røde plyds, forestille os, at vi var de evigt glemte i Becketts ventales, og så forsvandt pludselig åndens ærtesuppe, en skikkelse gled ind, lidt sidelæns tøvende, stemme og ansigt skar igennem, sarkastisk, nasalt, medvidende. Erno Müller stod der, og denne sceniske fylde af opladning og udladning, der uforklarligt er skuespilkunstens gave, blev til og gjorde sin virkning.

Erno Müller, født i Århus i 1917, sad en dag i maj 1938 på en fri-

sørsalon i hjembyen. Han havde rystet søsygens kvaler af sig og afgjort, at han ville lade andre stå til søs. Nu var han handelslærling i et firma, der solgte landbrugsmaskiner.

Frisøren afbrød sig selv midt i en replik og sagde: »Der kommer *Ib Schönberg!*«, og en halv time senere forlod den folkekære skuespiller salonen sammen med Erno Müller.

Ib Schönberg skulle bruge en ung mand til komedie på Vennelystteatret i Århus, og den 9. september havde Erno Müller sin debut i lystspillet »Spydkasteren«. Nu var han skuespiller.

I dag er han en af de ypperste, vi har. Erno Müllers vej til det afgørende gennembrud, hans brændende, menneskelige skurk Herodes i Kaj Munks »*En idealist*« i februar 1960 på Aarhus Teater, har været broget. Først skulle håndværket sidde der, det lærtes på turneer og på Skolescenen i krigens år, og i 1946 knyttede *Helge Rungwald* ham til Odense Teater. Der blev han til 1963, afbrudt af rige Århus-sæsoner i 52-53 og 59-61.

Det har været en lykke at være Erno Müllers tilskuer fra ens drengear til i dag. Måske er det især hans levende myndighed, der fængsler, enten den bundede i en ironisk latter, i sindets dybe, lukkede smerte, i forstandens sikre overblik eller i hjernens farlige kulde.

Man husker denne myndighed fra fyrrernes Corpus Juris, en paragraf i *Nøddebo*, og fra den skurkagtige forvalter Æbeltoft, *Gulddåsens* uædle metal, begge til morskab, men så bliver det alvor i erindringen, når dele fra

begge figurer indgår som krybende facade i Erno Müllers spil som Jean i »*Frøken Julie*« i sæsonen 53-54. Endnu tidligere havde han ladet illusionerne briste som Biff i »*En sælgers død*«.

Ved »*Mågen*« s danske førsteopførelse i 54-55 skabte Erno Müller en velovervejende hvilende kyniker af rollen som forfatteren Trigorin, og tre sæsoner senere hentede han sig en ny Tjekhov-succes gennem indsiget som forretningsmanden Jermolaj Loapakin i »*Kirsebærhaven*«, begge gange i stort samspil med *Else Højgaard*.

I 1956 havde Erno Müller med ord som maskingeværtsalver spillet vekseleren i »*Den gale fra Chaillot*«, og i sæsonen 57-58 plejet så milde, og så forskellige figurer som Hugo i »*Indenfor murene*« med et vemod, der var uden bitterhed og Hjalmar Ekdal i »*Vildanden*«, en figur, hvis hjertegribende naivitet han lod eksplodere i tragisk farcespil.

Efter en hovedrolle i Tennessee Williams »*Drømmen om Orfeus*« og en mesterlig og monumental, skæbneafmålede Knappestøberi i »*Peer Gynt*« rejste Erno Müller til Aarhus Teater, til den højt berømmede Herodes. Der var anslag til denne fortolkning i hans opfattelse af *Erasmus Montanus* i 56-57 i Odense, det splittede forstandsmenneske med det vilde mørke mellem hjertets renhed og magten.

Erno Müller (Foxwell J. Sly) med sin tro tjener Simon Able (Søren Pilmark)

Erno Müller i sengen som den tilsyneladende dødssyge Foxwell J. Sly

Inden Erno Müller gik ind i den lange manddomsperiode ved Aarhus Teater, der slutter med aftenens forestilling, mens spillet går videre på Det kgl. Teater, havde han endnu to sæsoner i Odense. Den første, 61-62, blev en ny triumf med hans blændende, uhyggelige spil som den levende begravede skibsreder søn og nazisoldat Frantz i Sartres tyske efterkrigsdrama *»Fangerne i Altona«* og med hans virile, skamløst livsduelige, rødhårede Edmund, Jarlen af Glosters uægte søn i *»Kong Lear«*, opførelsens kunstneriske præg ved siden af *Claes Gill* i titelrollen.

Landsdelsscenerne fik bedre kår fra tressernes begyndelse.

Tiden blev ikke så knap, forestillingsstrukturen blev lagt om, flere skuespillere kunne søge

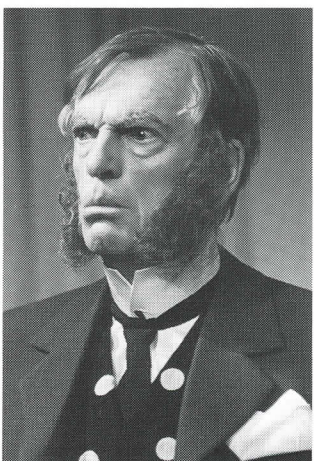
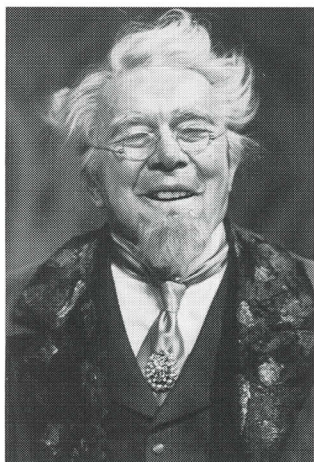
ind i deres færre roller. Måske blev Erno Müller benyttet for lidt, men han har dog gennem de seneste 16 år som en hovedkraft sat sit markante præg på Aarhus Teater og forsynet scenens lange, lange række af figurer, som gled forbi, med skikkelser og masker, der står lyslevende.

De store, prægnante roller: Brechts huslærer, en offerslave og seksuelt knækket udgave af Ionescos enetimelærer, den kloge, livsordnede Molière i *»Forspillet i Versailles«*, og den snu, rå magtmanipulator Max i Pinters *»Hjemkomsten«*, den store, krukede, poserende og varme skuespiller i Sartres og Dumas' *»Kean«* og Phileas Fogh i *»Jorden rundt i 80 dage«*, begge roller som smurt til Erno Müller, hans Harpagon i *»Den gerrige«* og hans Montaigne i Bruun Ol-

sens Holberg-spil og i 1976 titelrollen i Weskers *»Købmanden«*. Og som det foreløbige højdepunkt i hans manddoms kunst: George i Edward Albees: *»Hvem er bange for Virginia Woolf?«*, hvori han gav det rystende opgør mellem kønnene en forfærdende modning i rolernes slutspil om, at også livsløgnen er en illusion.

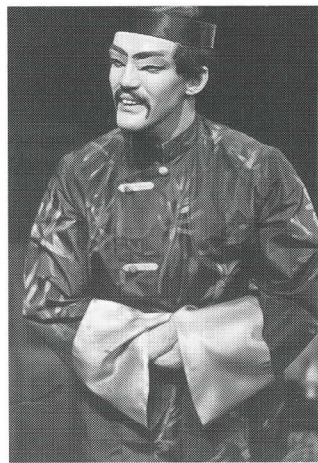
Erno Müllers 40 år som skuespiller har været en rejse mellem to byer. Både i Odense og Århus har han været et af de landsdelsscenenemennesker, som har betydet mest for den udvikling, som har givet den danske provins toneføringen i teaterlivet.

Hyldest er på sin plads. Han er en kongelig skuespiller.

Herover: Abner Truckle (Ole Thestrup) med sin kone, mrs. Truckle (Ulla Kaufmann)

Fra oven og ned: Jethro Crouch (Børge Hilbert), Miss Fancy (Marianne Flor) og sagfører Craven (Jørgen Fønss)

*Herover t. v.: Miss Fancy
(Marianne Flor) og Simon
Able (Søren Pilmark)*

*Øverst t. h.: Kaptajn Coruch,
gamle Crouchs søn (Lars
Lohmann), Chrouchs kinesiske
tjener (Preben Kristensen)
og endelig t. h.: Abner Truckle
(Ole Thestrup) og Able (Søren
Pilmark)*

Herover: Et scenebillede fra sidsteakten af »Rævestreger« med de fleste af stykkets hovedpersoner på scenen i Nina Schiøtts dekorationer og kostumer.

Herunder: Aftenens instruktør og scenograf: Henning Moritzen og Nina Schiøtt. De har samarbejdet tidligere på Aarhus Teater om en forestilling, Ludvig Holbergs komedie »Jacob von Tyboe«, der spillede på Store Scene i foråret 77. Nina Schiøtt har desuden på Aarhus Teater bl. a. lavet scenografi til: »Revolution forbudt«, »Skorpionen«, »Lear«, »Tvillingerne« og »Nederlaget«.

Regi: Allan Lauridsen –
Claus Gam
Suffli: Anette Walsøe
Belysning: Keld Juhl/
Knud Jacobsen

Scenemester: Kai Johansen
Malersal ved
Jens-Anker Olsen
Skræddersal ved Hanne Gissel
Belysningsmester:
Niels Emil Larsen
Tonemester: Jens Ravn
Teaterrekvisitør: Frode
Sørensen/Viggo Jensen
Teaterfrisør: Joan Gylling
Produktionsleder: Jørn Walsøe

Aarhus Teater, Store Scene
sæson 1978/79
Danmarkspremiere:
torsdag 10. maj 1979

Teaterchef:
Henrik Bering Liisberg
Teatersekretær: Jacob Kielland

Teaterforlag: Nordiska
Teaterforlaget/Edition
Wilhelm Hansen

Programredaktion:
Bent Frandsen
Foto fra de afsluttende prøver:
Rolf Linder
Plakat og programforside:
Nina Schiøtt

Tryk: Kannike Tryk, Århus

"RÆVESTREGER"

Komedie af Larry Gelbart

Oversættelse: Inge og Klaus Ribbjerg

Iscenesættelse: Henning Moritzen · Scenografi: Nina Schiøttz

Medvirkende:

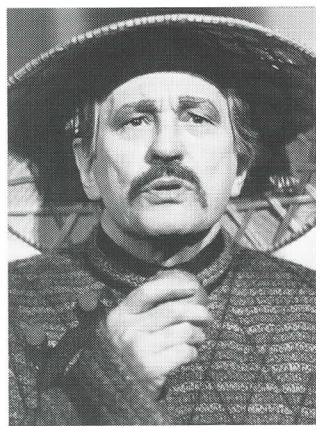
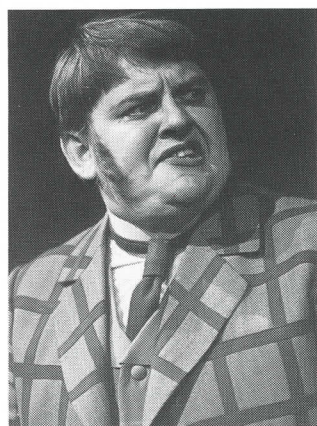
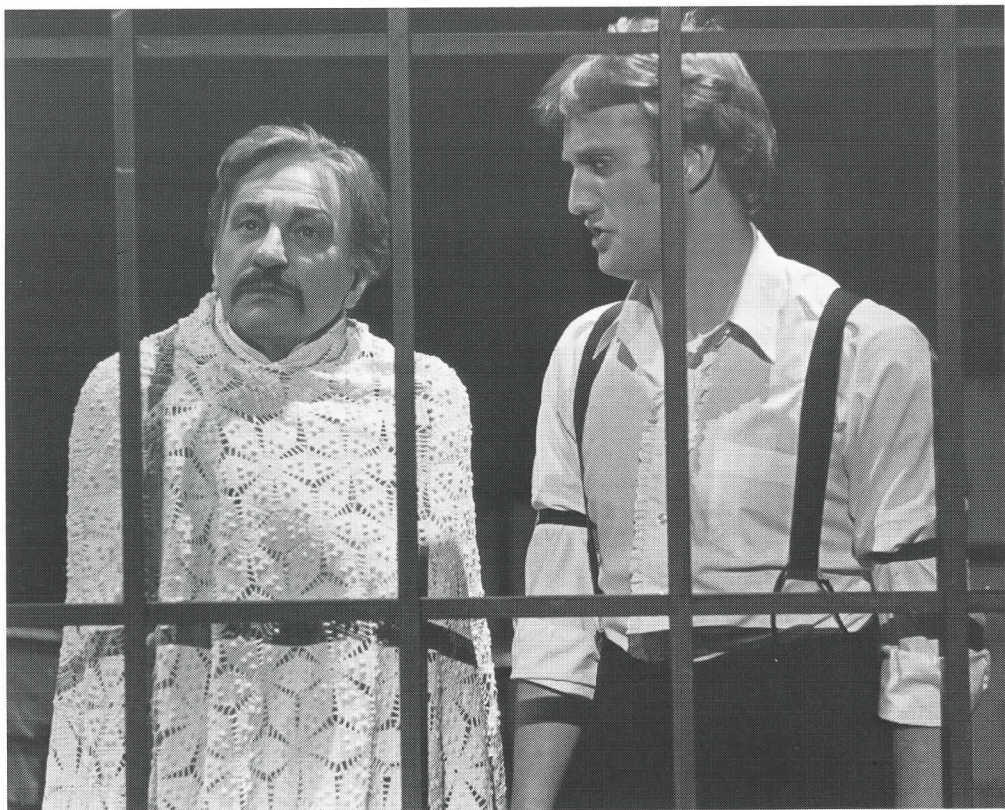
Foxwell J. Sly	<i>Erno Müller</i>
Simon Able, hans tjener	<i>Søren Pilmark</i>
Sagfører Craven	<i>Jørgen Fønss</i>
Jethro Crouch	<i>Børge Hilbert</i>
Abner Truckle	<i>Ole Thestrup</i>
Miss Fancy	<i>Marianne Flor</i>
Mrs. Truckle	<i>Ulla Kaufmann</i>
Crouchs tjener	<i>Preben Kristensen</i>
Kaptajn Crouch	<i>Lars Lohmann</i>
Politichefen	<i>Erling Dalsborg</i>
Dommeren	<i>Erno Müller</i>
Retsskriveren	<i>Jørn Holstein</i>
Retsbetjenten	<i>Gert Jeppesen</i>
Sly's tjenestefolk	<i>Søren Petersen</i>
	<i>Anders Bircow</i>
	<i>Lone Dam Andersen</i>

Handlingen foregår i San Francisco en dag i slutningen af forrige århundrede

1. akt: 1. scene: Sly's soveværelse
2. scene: Truckles dagligstue
3. scene: Crouchs kontor
4. scene: Sly's soveværelse

2. akt: 1. scene: I fængslet
2. scene: I retssalen
3. scene: Sly's soveværelse

Pause mellem 1. og 2. akt.
Spilletid: 2¼ time

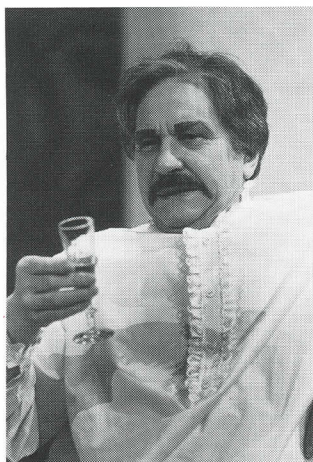

Øverst: Sly (Erno Müller) og Able (Søren Pilmark) bag tremmerne

Herover t. v.: Ole Thestrup som den jaloux ægtemand Able, Erno Müller (i kineserforklædning) som Sly, og endelig Ulla Kaufmann som den uskyldige mrs. Truckle

Modsatte side: Gamle Crouch (Børge Hilbert) vurderer smykkernes værdi hos miss Fancy (Marianne Flor)

*Øverst t. v.: Foxwell J. Sly
(Erno Müller) ved morgen-
champagnen*

*Øverst t. h.: Able (Søren
Pilmark) for en gangs skyld
i en klemt situation hos
kaptajn Crouch (Lars Loh-
mann)*

*T. v.: Able (Søren Pilmark)
i en mere afslappet situation*

*Modsatte side: Foxwell J. Sly
(Erno Müller) tager afsked*

Aarhus Teaters repertoire 1973/74

Sæson 1973/74

STORE SCENE

NO NO NANETTE. Vincent Youman/Harbach/Mandel. 4/9 - 65 gange
HJEMKOMSTEN. Harold Pinter. 11/11 - 11 gange
AGNES. Kent Andersson. 25/11 - 20 gange
HR. PUNTILA OG HANS TJENER MATTI. Bertolt Brecht. 31/12 - 29 gange
VICTOR. Roger Vitrac. 1/2 - 20 gange
POSTBUDET FRA ARLES. Ernst Bruun Olsen. 16/3 - 19 gange
HVEM ER BANGE FOR VIRGINIA WOOLF? Edward Albee. 1/4 - 30 gange
DEN GYLDNE BY. Arnold Wesker. 15/5 - 20 gange

STUDIO

DRA-DRA. Wolf Biermann. 6/9 - 28 gange
SKORPIONEN. Jørgen Ljungdahl. 26/10 - 25 gange
FRELST. Edward Bond. 18/1 - 34 gange
SERBSKIJ-INSTITUTTET. Jess Ørnsbo. 14/3 - 24 gange
LYSISTRATE eller KVINDERNES OPRØR. 20/5 - 12 gange

SCALA

ASKEPOT. Henry Livings. 5/12 - 58 gange

SALONEN

BÜGGLES FLYVER VESTPÅ. Lars Göran Carlson/Sigvard Olsson. 8/9 - 32 gange

OPSØGENDE TEATER

ROLLESPIEL. Brucksteatern. 6/9 - 6 gange
ALICE I UNDERVERDENEN. Klaus Hagerup. 8/9 - 14 gange
BARE JEG VAR SOM DE ANDRE. Ulla Dahlerup. 21/2 - 22 gange

Sæson 1974/75

STORE SCENE

LILLE MAND HVAD NU? Tankred Dorst/Peter Zadek. 31/8 - 41 gange
TVILLINGERNE. Wm. Shakespeare. 12/10 - 24 gange
GENBOERNE. I. C. Hostrup. 30/11 - 34 gange
TRE SØSTRE. Anton Tjekhov. 4/1 - 24 gange
KÆRLIGHEDSAFFÆREN. Frank Marcus. 19/2 - 24 gange
LEAR. Edvard Bond. 4/4 - 15 gange
CAN CAN. Cole Porter/Abe Burrows. 27/4 - 48 gange

STUDIO

PANIK FØR LUKKETID. Leif Petersen. 6/9 - 29 gange
FORESTILLINGEN OM KÆRLIGHED. Suzanne Osten/Margareta Garpe. 16/10 - 37 gange
DØDENS TRIUMF. Eugene Ionesco. 25/1 - 52 gange
DE FORTABTE SPILLEMÆND. William Heinesen/Caspar Koch. 10/5 - 25 gange
SHAKESPEARE OG KÆRLIGHEDEN. 26/5 - 7 gange

SCALA

KLODS HANS. Benny Poulsen. 5/12 - 40 gange

SALONEN

HVA' SÅ? James Saunders. 7/9 - 24 gange
JAQUES BREL LEVER, HAR DET GODT OG BOR I PARIS. Jaques Brel. 28/2 - 9 gange

OPSØGENDE TEATER

MÅ JEG VÆRE MED. Procopé/Nilsson. 9/9 - 42 gange
DET ER BARE MÆRKLIGT
DET KA' TA' SÅ HÅRDT
PÅ EEN. Gruppen. 17/2 - 27 gange

Sæson 1975/76

STORE SCENE

ROSE. Jørgen Ljungdahl/Fini Hostrup. 30/8 - 38 gange
TARTUFFE. Molière. 11/10 - 34 gange
EN MIDSOMMERNATS-DRØM. Wm. Shakespeare. 26/11 - 27 gange
RØG I KØKKENET. Alan Ayckbourn. 17/1 - 29 gange
HAKON JARL. Adam Oehlenschläger. 20/2 - 19 gange
DET SYVENDE BUD - STJÆL LIDT MINDRE. Dario Fo. 19/3 - 27 gange
CABARET. Masteroff/Kander/Ebb. 24/4 - 47 gange

STUDIO

MILITÆRT OMRÅDE. Howard Brenton. 11/9 - 30 gange
TIL KAMP MOD DØDBIDERIET. Reich/Larsen. 11/11 - 37 gange
DEN SKALDEDE SANGERINDE/JAQUES ELLER UNDERKASTELSEN. Eugene Ionesco. 30/1 - 28 gange
HUGO PÅ BJERGET. Adam Oehlenschläger. 22/4 - 19 gange
BAROKDISKOTEKET. Molière/Bertil Lundén. 22/5 - 7 gange

SCALA

GODSPELL. Schwartz/Tebalak. 26/9 - 26 gange
LEIF LØVEBRØL. Torben Jetsmark. 5/12 - 45 gange

STIKLINGEN

OG OPSØGENDE
MELLEM HIMMEL OG JORD. Ionesco/Västerberg. 13/9 - 46 gange
SKILLINGSOPERAEN. Brecht/Weill. 13/3 - 29 gange
SKU DET NU OSSE VÆRE ET PROBLEM ... 31/1 - 34 gange
FESTUGE-CABARET. FRA DE GODE, GAMLE DAGE. 14/9 - 15 gange

Sæson 1976/77

STORE SCENE

CHICAGO. Kander/Ebb/
Fosse. 2/9 - 46 gange
KØBMAMDEN. Arnold
Wesker. 23/10 - 22 gange
SNEDRONNINGEN. Barbro
Boman. 3/12 - 30 gange
DEN KAUKASISKE
KRIDTCIRKEL. Bertolt
Brecht. 15/1 - 30 gange
BALKONEN. Jean Genet.
10/3 - 28 gange
SAMME TID NÆSTE ÅR.
Bernard Slade. 17/4 - 26 gange
JACOB VON TYBOE.
Ludvig Holberg.
13/5 - 27 gange

STUDIO

DEN POLITISKE
GLASPUSTER. Carl
Sternheim. 3/9 - 27 gange
TRIBADERNES NAT.
P. O. Enquist. 6/11 - 36 gange
I DANMARK HAR JEG
ROD. Caspar Koch.
4/3 - 26 gange
STRUENSEE VAR HER.
Sven Holm. 12/5 - 26 gange

SCALA

PIPPI LANGSTRØMPE.
Astrid Lindgren.
16/11 - 75 gange

STIKLINGEN

OG OPSØGENDE

ARKITEKTEN OG
KEJSEREN AF ASSYRIEN.

Fernando Arrabal.

4/9 - 27 gange

FESTUGE-CABARET.

4/9 - 16 gange

DET VOKSENDE SLOT.

Malcolm Williamson.

27/1 - 18 gange

VIL DU HA' ET KOMPLEKS.

Gruppen. 18/1 - 21 gange

MORTEN, MORMOR OG

DEN FLINKE

HR. JØRGENSEN.

Jørgen Ljungdahl.

2/5 - 31 gange

BELLMANN, BLOMSTEN,

BABY OG BRUDEN.

Suzanne Osten m. fl.

26/5 - 8 gange

Sæson 1977/78

STORE SCENE

PIPPIN. Schwartz/Hirson.
1/9 - 45 gange
PEER GYNT. Henrik Ibsen.
29/10 - 32 gange
HØFEFER. Noël Coward.
9/12 - 38 gange
NEDERLAGET. Nordahl
Grieg. 28/1 - 29 gange
DEN POETISKE RAPTUS.
Ernst Bruun Olsen.
18/3 - 32 gange
ÅH SIKKEN HERLIG KRIG.
Littlewood m. fl. (opført på
Aarhus Musikteater).
20/4 - 47 gange

STUDIO

DEN GUDDOMMELIGE
HVERDAG. Leif Petersen.
3/9 - 26 gange
KOMEDIE I
GRÆNSELANDET.
Sten Kaalø. 12/11 - 35 gange
HUNDENE I
CASABLANCA. Christer
Kjøhman. 14/1 - 36 gange
JØSSES PIGER ... Østen/
Garpe. 15/4 - 47 gange

SCALA

FOLK OG RØVERE
I KARDEMOMME BY.
Thorbjørn Egner.
4/9 - 104 gange

STIKLINGEN

OG OPSØGENDE

SKÆRMYSLSER. Gustav

Wied. 3/9 - 27 gange

NETTET. Ola Lindegren/
von Brömssen.

11/11 - 30 gange

HR. DILLER DALLER

DELER UD. Jørn Holstein.

10/12 - 32 gange

EVAS LANGE REJSE.

Anita Blom. 11/2 - 15 gange

DER ER EN ROCK I MIN

SUPPE. Richard O'Brian.

7/5 - 8 gange

Sæson 1978/79

STORE SCENE

GUYS AND DOLLS. Loesser/
Swerling/Burrows.
10/9 - 43 gange
HENRIK DEN FJERDE.
William Shakespeare.
4/11 - 25 gange
PÅ KANT MED SENGEN.
Alan Ayckbourn.
9/12 - 41 gange
MIRAKLET I KØDBYEN.
Bertolt Brecht
3/2 - 28 gange
SOMMERGÆSTER.
Maksim Gorkij.
31/3 - 28 gange
RÆVESTREGER. Larry
Gelbart. 10/5 -

STUDIO

STRAWBERRY FIELDS.
Stephen Poliakoff.
1/9 - 39 gange
DEN STÆRKESTE I OG II.
PARIA. August Strindberg.
Dorrit Willumsen.
16/11 - 26 gange
MALENES DRØMME.
Sten Kaalø. 27/1 - 27 gange
RUMMENE. Ulla Ryum.
21/4 -

SCALA

FYRTØJET. Stefan
Lenkisch/H. C. Andersen.
26/10 - 96 gange

STIKLINGEN

OG OPSØGENDE

FRIERIET. Anton Tjekhov.

2/9 - 26 gange

JEG GJORDE DET IKKE

MED VILJE. Poul Bernth.

13/11 - 16 gange

Repertoire-oversigten rummer
alle Aarhus Teaters egne
forestillinger i perioden
1973/79, hvor Henrik Bering
Liisberg har været teatrets
chef. Gæstespil m. v. af frem-
mede ensemble og enkelt-
personer er ikke opført.

*Bagsiden: Erno Müller i sin
jubilæumsrolle som Foxwell
J. Sly i »Rævestreger«*

